DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is *f* **10.**— rec. voor *Soerabaya*, en *f* **12.**— rec. franco per post.

WOENSDAG 4 MEI.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is *f* **1.**— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

No. 19. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1853

Wij hebben reeds meermalen opgemerkt, dat bestaande gebreken in de ontwikkeling der Indische kinderen niet aan het lager onderwijs alhier mogen geweten worden. Wij voor ons gelooven, dat het schoolwezen in deze gewesten tegenwoordig op eene voldoende wijze geregeld is, om in de eerste systematische ontwikkeling der kinderen te voorzien. Wij zeggen hier systematische ontwikkeling, want eigenlijk kan het onderwijs, zoowel hier als in Europa alleen uit dat oogpunt beschouwd worden. Het beste onderwijs, dat in de school kan gegeven worden, zal niet veel baten, wanneer men daarvan alles wil laten afhangen, wanneer de ouders denken, dat zulks voldoende is. Inderdaad zou men haast mogen vaststellen, dat het schoolgaan niet dient om kennis te vergaren, maar alleen om zich de middelen eigen te maken, waarmede men kennis *kan* vergaren. Zelfs datgene, wat men gewoonlijk *losmaken van het verstand* noemt, moest veel meer in den huiselijken en maatschappelijken omgang geschieden. Een ieder neme slechts zich zelve tot voorbeeld. Kennis van geschiedenis, aardrijkskunde, land- en volkenkunde enz. — in het kort, algemeene kennis heeft men zeker niet in zijne schooljaren verkregen. Het is waar, de beoefening van die vakken kan bij het lager onderwijs als hoogst nuttig beschouwd worden om het geheugen der kinderen te scherpen, en vooral om hunne opmerkzaamheid op die zoo hoogst gewigtige punten te leeren vestigen. Doch alleen dáárin bestaat het nut; in niets anders. De geschiedenis, bij voorbeeld, zij toch is de leermeesteres der wijsheid voor alle standen, alle volken, alle eeuwen. Zij kan dat echter niet voor kinderen zijn; en al wat wij er van weten, hebben wij zeker niet in de school opgedaan.

Het is alzoo eene groote en heillooze dwaling te denken, dat het schoolgaan der kinderen voldoende, dat de opvoeding na de schooljaren voltooid is. Waarlijk! wanneer die meening blijft heerschen, zooals wij weten dat zij vooral onder de mindere klasse in Indië heerscht, dan is er van het beste onderwijs niet veel te verwachten. De edelste pogingen der onderwijzers zullen alsdan schipbreuk lijden op de onverschilligheid der ouders.

Doch wat moet er dan in den huiselijken en maatschappelijken kring voor de opvoeding gedaan worden? Er bestaat hier zoo weinig gelegenheid om onze kinderen veel meer dan lezen, schrijven en rekenen te leeren. Ziedaar, klagten, die men gewoonlijk tot verontschuldiging inbrengt. Men beginne de kinderen vroegtijdig te gewennen, om gebruik te maken van datgene, wat zij op school leeren. Men geve hen vroegtijdig goede boeken overeenkomstig hunne ontwikkeling in handen; boeken die hen vermaken en tegelijker tijd leeren. Men zondere slechts één uurtje af, om met hen over het gelezene te spreken. Het zal hen altijd groot genoegen doen hunne ouders iets te kunnen verhalen van hetgeen zij hebben gelezen. Zoo werkt men dubbel voordeelig. De huiselijke omgang met zijne kinderen neemt een meer liefdevol en vriendschappelijk karakter aan, het kind leert *zijnen vader als zijnen besten vriend beschouwen;* de geest wordt verlevendigd en tevens ontwikkeld.

Al is het dan ook, dat al dat lezen geene practische kundigheden medebrengt, het is reeds voldoende als men bovengenoemde resultaten kan verkrijgen. De opmerkzaamheid is eenmaal gevestigd, en men behoeft er slechts eene goede leiding aan te geven. Het zal dan niet moeijelijk vallen om de geest des kinds op practische kundigheden te vestigen. Kennis van vreemde talen, van wiskunde enz., dat alles zal gemakkelijk worden verkregen; vooral als men nagaat dat hier dikwijls het eigenbelang in het spel komt.

Men verbeelde zich niet, dat alles, wat wij hier aanbevelen, op het papier al heel mooi luidt, maar dat het in het gewone leven zonder toepassing is. Wij durven opregtelijk verzekeren, dat wij voorbeelden hebben gezien van menschen, die zonder middelen, zonder op de school veel geleerd te hebben, zich toch boven de menigte, boven de gewone standaard van kennis hebben weten te verheffen; van menschen, die op een zolderkamertje met een treurig nachtlampje zaten te studeren; van menschen, die door financiele omstandigheden gedwongen om in de kampong te wonen, toch hunnen geest niet verwaarloosden, en voortgingen met te trachten vóor hun gezin en voor de maatschappij nuttig te zijn. Voorwaar, als de wil slechts bestaat, dan is het niet moeijelijk, om dien wil ten uitvoer te brengen. De mensch poogt doorgaans veel meer, dan hij vermag, en verspilt alzoo zijne krachten; terwijl hij aan den anderen kant oneindig meer vermag, dan hij doorgaans poogt. Trachten wij dus om bij onze kinderen den wil, het gevoel voor alles wat in der daad schoon, waar en goed is krachtig te stemmen.

Er blijft thans nog ééne, maar toch eene hoogst practische zwarigheid over. Veel lezen is zeker nuttig, maar om te lezen, dient men wel boeken te hebben, en die ontbreken ons. Wij moeten rond uit bekennen, dat al ons geschrijf niets zal baten, wanneer men zich geene boeken kan verschaffen. Maar aan den anderen kant kunnen wij ook zeggen, dat er bij velen menschlievenheid genoeg bestaat, om den bron van kennis voor zijne medemenschen open te stellen. De oprigting eener ambachtschool ter dezer plaatse is reeds een' blijk, dat de belangen van natuurgenooten toch ook behartigd worden. Brave mannen der maatschappij willen wel hunnen tijd en hunne krachten besteden om kinderen van eenzelfden Vader te hulp te komen. En zouden dan hier geen menschen gevonden worden die hunnen bibliotheek niet voor den weetgierigen, ijverigen, en steeds voorwaards strevenden broeder zouden willen beschikbaar stellen. Waarlijk! wij kunnen en mogen het niet gelooven. Als de wil maar goed is, dan zal het doel wel bereikt worden. De wil toch is de moeder van 's menschen ware wijsheid.

COQUETTERIE EN DEPIT.

(Vervolg.)

Van dien tijd af begon zij, als de adjudant tegenwoordig was, van Galen allervriendelijkst te behandelen. Al spoedig vatte deze daardoor de hoop op, dat hij eenmaal met hare hand haar geld het zijne zoude kunnen noemen, en welligt ware hij terstond met een ernstig aanzoek voor den dag gekomen, had zij hem niet tegelijk de grootste onverschilligheid en terughouding getoond; wanneer van Gennep namelijk er niet bij was, sloeg zij ter naauwernood acht op zijne woorden, en kon men duidelijk zien, dat zij even weinig hem telde, als een' majoor S** en kapitein K** of wie haar ook *fêteerde.* Dit schrikte hem echter niet af, maar versterkte hem in de meening, dat de adjudant alleen hem in den weg stond. Hij verdubbelde daarom zijne pogingen, om altijd den boventoon boven hem te houden en zooveel mogelijk de gunstige *opinie* voor hem bij Jeannette te ondermijnen. Dit gelukte hem echter evenmin, als zij er in slaagde Otto's ijverzucht op te wekken.

O! wat verlang ik naar uwe terugkomst — schreef hij tegen het midden van Februarij aan George — en vooral naar den 28sten van deze maand. Dat is de dag, waarop ik een eind wil maken aan mijn gefladder rondom „de malle *coquette*," want het begint mij razend te vervelen. Die ellendige van Galen beneemt mij alle aardigheid, die ik er in vond. Verbeeld u, zij legt het er tegenwoordig geheel op toe, om dien liefhebber in het O'tje te nemen, om mij daardoor te plagen — als of ik jaloersch van hem konde worden! De ingebeelde zotskap is hiervan geregeld *dupe* en daarom zoo stekelig tegen mij, dat ik wel uit mijn vel zou willen springen. Als ik niet besloten had, u te laten zien, dat ik de *pari* met glans zou hebben gewonnen, had ik haar al lang den zak gegeven. De kameraads beginnen ook al te fluisteren, dat ik onder de meêgenomenen behoor, en het baat mij weinig meer, of ik al toelaat, dat zij in mijne *présentie* haar doorhalen. Of ik wil of niet, ik moet doodelijk van haar hecten!! — Den 28sten geven wij ons bal; ik heb maar voor u geteekend, want den 25sten *expireert* uw verlof, en gij moet, er bij zijn, gij moet zien hoe ik „het ondeugende ding" laat zitten vóór dat zij het mij doet. Dan mogen alle jonkheeren hunne kunsten met haar vertoonen, en ik op mijne beurt hen uitlagchen.

Toen George dezen brief ontving, was het hart van Willemine door de ontrouw van van Galen reeds gebroken. Al spoedig had zij in zijne brieven een' anderen geest ontdekt, dan hem eigen scheen gedurende haren vertrouwelijken omgang met hem te R**. Zij had zich door zijn bevallig voorkomen laten verblinden, door zijne vleijende taal laten betooveren, en zich met al de kracht eener diepgevoelde liefde aan hem gehecht. In den beginne had Rudolf ook haar eene opregt gemeende genegenheid toegedragen. Ver van het gewoel der groote wereld, op eene plaats, waar hij evenmin aanleiding vond tot jeugdige uitspatting als tot het maken van vergelijkingen tusschen haar en andere jonge dames, had hij zich kunnen voorstellen, met het fijn beschaafde en geestvolle meisje gelukkig te kunnen zijn, al was zij noch rijk noch met hem van gelijken stand. Zelfs had de omgang met haar eenen gunstigen invloed op hem gehad, zoo dat mevrouw Vinkland moest toestemmen, dat zij zich vroeger in hem had vergist, dat hij oneindig beter was dan zij had vermoed. Te B** was, gelijk wij gezien hebben, dit alles spoedig vranderd, hetgeen voor de opmerkzame blikken van Willemine niet lang verborgen blijven kon. Toen zijne brieven eindelijk langs hoe kleiner en schaarscher werden — toen hij niet overkwam, zelfs geene geldende verontschuldiging daarvoor bijbragt, was het vreesselijke vermoeden zijner trouweloosheid bij haar opgekomen. Lang duurde het, eer zij zoo iets kon gelooven; de ware liefde denkt geen kwaad, de reine van harte neemt het eigen binnenste tot maatstaf van eens anders gemoed. Zelfs waagde zij het nog, hem hare verwondering te betuigen, dat zijn schrift zoo kort was, zijn overkomen zoo lang uitgesteld werd. Maar toen ook hierop een weinig bevredigend, zelfs voor haar gevoel beleedigend antwoord kwam, schreef zij hem terug, dat zij hem ontsloeg van zijn woord, dat hij vrij was van den band, die hem met haar verbond. . . .

Arme Willemine! Zeggen wij met allen, die haar zoo innig lief hadden en het onweder langzamerhand hadden zien opkomen en eindelijk met alle woede zagen losbarsten boven haar hoofd! O! het was vreesselijk, haar te zien zitten op hare kamer, zijn' laatsten koelen brief in de hand, het oog starende op een punt, de wang bleek als het noodlottige papier. . . . Alleeen wie zelve zoo iets ondervond, kan beseffen wat zij leed; alleen wie vriendin, zuster, dochter in zulke oogenblikken heeft bespied, kan zich eeing denkbeeld vormen van wat er omging in haar hart. Meent gij dat zij na de lezing van zijn laatste schrift, terstond opstond en met wild over het papier vliegende pen een antwoord schreef kort, krachtig, koud? Meent gij, dat dít de eisch is der gekrenkte vrouwen-waarde, het werk van het vertrapte en zich weder opheffende meisjes gemoed? — Geloof het niet! Evenmin als de zieke, die aan den oever des doods heeft gelegen, na het doorstaan der *crisis*, zich terstond weder oprigt, evenmin het echt vrouwelijke meisjes-hart, als het na den doodsteek zijner liefde te hebben gevoeld, weder tot zelfbewustheid ontwaakt. Neen, eerst langzamerhand kan het zich vereenigen met het denkbeeld van te moeten leven zonder die liefde, want wat bij den man slechts eene *épisode* is van zijn bestaan, is bij de vrouw dat bestaan zelf; liefde is haar leven, en eerst allengs herstelt zij zich van den schok, als haar die wreedaardig werd ontrukt. Daarom ook kostte het aan Willemine nog eenen zwaren strijd, om de laatste schakel te verbreken van de keten, die zij meende, dat voor de eeuwigheid was gesmeed. Nog altijd had zij gehoopt, dat het slechts eene afdwaling was voor eenen tijd, dat hij weldra tot haar terugkeeren zou. Maar zijn schrift was te koud, te zigtbaar zijn doel om met haar te breken — met inspanning van al hare kracht herstelde zij zich en schreef het genoemde antwoord met bevende hand en betraande oogen, ter neêr. . . .

George zag dien strijd; door zijne zuster was hij zoo niet ooggetuige, dan toch geheel bekend met het zielelijden harer vriendin

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT.

van den 27sten Mei 1853, No. 34

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, de ambtenaar A. J. W. Schreuder, uit de betrekking van secretaris van het gouvernement der Moluksche-Eilanden, tevens algemeenen ontvanger te Amboina.

Op zijn verzoek, eervol, J. A. Hoorn, als notaris te Amboina.

BENOEMD:

Tot secretaris van het gouvernement der Molukschc-Eilanden, tevens algemeenen ontvanger te Amboina, D. S. Hoedt, thans pakhuismeester aldaar.

Tot pakhuismeester te Amboina, F. J. E. Neumann, thans kommies ter magistrature, tevens secretaris en fiskaal bij den gewonen landraad aldaar.

Tot kommies bij den assistent-resident en ter magistrature, tevens secretaris en fiskaal bij den gewonen landraad te Amboina, D. F. Pietersz, thans 1ste klerk en maleische translateur ter secretarie van den gouverneur der Molusche-Eilanden.

Tot assistent der 2de klasse bij de factorij van den nederlandschen handel op Japan, Jkhr. K. Graafland, tweede kommies ter algemeene secretaris.

Tot pakhuismeester te Bezoekie, J. Hempenius, thans zoutverkooppakhuismeester te Sumanap.

GOEDGEKEURD:

dat door den Gouverneur der Malukshe-Eilanden,

IS ONTHEVEN;

Op zijn verzoek, eervol, de notaris J. A Hoorn, van de verdere vervulling dier betrekking.

IS BEPAALD:

Dat de functien van notaris te Amboina, voorloopig zullen worden uitgeoefend door den kommies ter magistrature F. J. E. Neumann.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de aspirant-betaalmeester bij de militaire administratie J. H. de Vogel.

BENOEMD:

Tot directeur bij het groot-militair-hospitaal te Willem I, G. J. Haak, thans magazijnmeester van kleeding te Samarang.

Tot magazijnmeester van kleeding te Samarang, J. Mazirel, thans directeur bij het militair hospitaal te Amboina.

Tot directeur bij het militair hospitaal te Amboina, G. Dumas, thans eerste kommies bij het groot-militair-hospitaal te Weltevreden.

Tot eersten kommies bij het groot-militair-hospitaal te Weltevreden, J. P. Fagnotti, thans tweede kommies en magazijnmeester bij dat hospitaal.

Tot tweeden kommies en magazijnmeester bij het groot-militair-hospitaal te Weltevreden (militair ambtenaar der derde klasse), J. H. de Vogel, gewezen aspirant-betaalmeester, op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst ontslagen.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

(Voor het land.) De Wd. Resident van *Soerabaya* brengt bij deze ter kennisse van het algemeen dat op *Donderdag den 5den Mei* aanstaande, des *namiddags* ten 1/2 4 ure, de postpaketten zullen worden gesloten, bestemd voor de verzending naar *Europa* met de overland-mail.

SOERABAYA, 27 *April* 1853. *De Wd. Resident,* SCHONCK.

Voor het land De Wd. Resident van *Soerabaija* brengt bij deze ter kennis van het algemeen, dat op *Zaturdag den* 21sten *Mei* aanstaande, te *Podjoh*, nabij de hoofdplaats *Grissee*, publiek zullen worden verkocht 2848 stuks voor Gouvernements dienst afgekeurde HOUTWERKEN bestaande uit gekapte ribben en balken.

SOERABAIJA, 26 *April* 1853. *De Wd. Resident,* SCHONCK.

Voor het land. De waarnd. Resident van *Soerabaya*, maakt bij deze bekend, dat te *Soerabaya* benoodig is, een translateur voor de inlandsche talen aan welke betrekking is verbonden eene bezoldiging van *f* 100.— 's maands zoomede de salarissen bepaald bij staatblad 1819 No. 79.

Gegadigden voor die betrekking worden uitgenoodigd, zich onder overlegging van bewijzen van bekwaamheid en goedgedrag, met franco brieven aan den ondergeteekende te adresseren; wordende hierbij echter aangeteekend, dat deze betrekking niet mag worden gecumuleerd met eenige andere landsbediening, waaraan eene vaste bezoldiging is verbonden.

SOERABAYA, 26 *April* 1853. *De Wd. Resident voornoemd.* SCHONCK.

(Voor het land.) Bij den Adsistent Resident van *Bawean* benoodigd zijnde, een klerk die eenige administratieve kennis bezit en niet geheel vreemd is met de werkzaamheden van den landraad, op eene bezoldiging van *f* 55 's maands, zoo worden gegadigden uitgenoodigd zich onder overlegging van bewijzen van goed gedrag en geschiktheid met franco brieven te adresseren aan

SOERABAYA, 2 *Mei* 1853. *Den Wd. Resident,* SCHONCK.

(Voor het land.) De Wd. Resident van *Soerabaya* maakt bij deze aan belanghebbenden bekend, dat het, krachtens gouvernements besluit van den 16 *December* 1851 No. 2, opgerigte Zoutverkooppakhuis te *Djerebeng*, voor den verkoop van dit zilt zal worden opengesteld op *Maandag den* 9den *Mei* 1853 en dat die verkoop zal geschieden bij de heele, halve, kwart, achtste, zestiende en twee en dertigste maat van dertig heele maten op eenen koijang en zulks tegen den van regeringswege vastgestelden prijs van acht gulden recepis de picol.

SOERABAYA, 3 *Mei* 1853. *De Wd. Resident,* SCHONCK.

Voor de policie. In de dessa *Paketingan* district *Jengolo* No. 2, is opgevischt Een Jattie-balk lang 17 voet, breed 14 duim, gemerkt 15 B-B.

Regthebbenden op die balk gelieven zich te vervoegen ten kantore van policie alhier, binnen een maand gerekend van heden.

De Adsistent-Resident voor de policie, SWERVER.

(Voor het land.) De Resident van *Pasoeroean* brengt bij deze ter kennis van de zeevarenden, dat de vlaggestok bij het haven-en recherchen-kantoor, ter hoofdplaats *Pasoeroean*, waarvan de geographische ligging in den Almanak van *Nederlandsch-Indië* is bepaald, op den 27sten dezer maand door den bliksem getroffen en verbrijzeld is, zoodat dezelve niet meer als seinen vlaggestok dienen kan, zullen de in de plaats daarvan, zoo spoedig doenlijk, voorloopig een bamboezen vlaggestok worden opgesteld.

PASOEROEAN, 30 *April* 1852. *De Resident voornoemd,* D. A. VARKEVISSER

Voor het land. Op *Zaturdag den* 30*sten April* zal voor 's Lands algemeene pakhuizen publiek worden verkocht eenige Koffij, jutte of goenie Zakken, en eenige voor de dienst overtollige Goederen.

SOERABAIJA, 21 *April* 1853. *De Algemeene Pakhuismeester,* VAN MEERTEN.

Alle belangstellenden, die mogten wenschen als nog bij te dragen, voor de tentoonstelling te *Batavia*, in September aanstaande te openen, worden beleefdelijk verzocht en uitgenoodigd, de door hen daartoe te bestemmen voorwerpen van natuur, kunst, smaak en vlijt, te willen doen bezorgen bij den ondergeteekende, en zulks in den loop der maand Mei. Wordende hier tevens medegedeeld, dat de *Bataviasche* kommissie zich verantwoordelijk stelt voor de *in leen* te geven voorwerpen, die voor de exhibitie bestemd, worden aangeboden; dat zij bij onverhoopte beschadiging of eventueel verlies de vergoeding volgens taxatie of de herstelling op zich neemt; en de voorwerpen, na afloop der tentoonstelling, in behoorlijken staat aan de inzenders zullen worden teruggezonden, door middel van het kommittee te *Soerabaya*.

SOERABAYA, 30 *April* 1852. *Namens het kommittee te Soerabaya,* *De Secretaris,* J. HAGEMAN, Jcz.

(119)

RAAD VAN JUSTITIE TE SOERABAYA.

Teregtzitting van den 4den *Mei* 1853.

UITSPRAAK GEDAAN IN ZAKE:

Sech Salim Bakater, Ca. *Sech Mohamat Attamimie.*

Eisch doende:

De firma *Fraser Eaton & Co.*, procureur Mr. *s'Jacob*, Ca. *H. Ball*, procureur Mr. *C. S. Matthiessen.* — *P. W. Hofland* qq., procureur Mr. *Hofland*, Ca. *J. A. Berkholst*, procureur Mr. *s'Jacob.* — C. *E. Bourlin* qq., procureur Mr. *Hofland*, Ca. *J. F. Beekman.* — *F. Schmid*, Ca. *G. E. Stecher.*

Pleidooi:

De Luitenant der Chinezen The Keh, Ca. *Kwee Tjingtjo* — *Abdul Karim*, procureur Mr. *Hofland* Ca. *de Weeskamer* qq., *Br. Jochems*, procureur Mr. *s'Jacob.*

Door den Officier van Justitie conclusie te nemen:

Maas Ingebey Rekso adie Kesoemo, procureur Mr. *s'Jacob*, Ca. *Maas Pandjie Kesoemo adie Notto*, procureur *Br. van Nidek.*

Om te antwoorden:

J. B. Siau, procureur Mr. *C. S. Matthiessen*, Ca. *R. M. Pereira*, procureur *Br. van Nidek.*

Om den Eed te zien afleggen:

J. P. J. Reijntjes, Ca. *L. van Ferwerda.*

SOERABAYA, den 4den Mei.

— Zaturdag jl. verliet de heer *F. N. Nieuwenhuijzen*, gewezen adsistent-resident van policie alhier, onze stad, om zijne nieuwe betrekking van ads.-res. van *Madura* te aanvaarden. Een aantal, zoo vrienden als aan ZWEG. verpligte personen en Inlandsche ambtenaren deden den vertrekkende uitgeleide. Mogten wij in ons No. 6 van 2 Februarij met genoegen melding maken van de betoonde blijken van ongeveinsde hartelijkheid, door de *Soerabayasche* ambtenaren betoont bij het vertrek van den H. E. G. Heer Raad van Indie *De Perez*, even aangenaam is het om te kunnen verzekeren, dat er bij verscheidene personen, wier werkkring hen dikwerf met den heer *Nieuwenhuijzen* in aanraking bragt, eene aangename herinnering zal overblijven aan het erentfeste en zich steeds in alle omstandigheden en veelomvattende bezigheden gelijkblijvend karakter, dat den man kenschetst die zich kan doen eeren en achten.

— Wij maken hier melding van eene bijzonderheid van hoogen ouderdom. Deze week overleed alhier de weduwe *Olmeijer*, oud 83 jaar. *Soerabaya* telt nog verscheidene ondgasten, die voor 50 jaren en meer geleden op Java kwamen, en anderen die voor 70 of 80 en meer jaren geleden hier geboren werden. Men vermeent nog steeds in het vaderland, dat het Indisch klimaat zoo verwoestend is. Het vorenstaande diene als verdediging tegen dit vooroordeel.

— Men verneemt dat mevrouw *Pfeiffer*, thans van *Menado* te *Macasser* teruggekeerd, met de eerste boot van daar herwaarts zal komen, en na een kort verblijf bij onzen geachten predikant *Brumund*, hare reize naar Batavia zal vervolgen. De tijdingen die haar op die plaats wachten, zullen beslissen of zij naar *Australie* zal gaan dan wel naar *Eupoa* terrugkeeren.

— Wij vestigen de aandacht onzer lezers, op het voorkomende bij de in ons tegenwoordig nommer opgenomen officiele bekendmaking van den resident van *Pasoeroean*, blijkens welke de vlaggestok, op den 27*sten April*, door den

---

maar hij zag ook de overwinning, met bewondering vervulde hem de aanblik van het edelmoedige en geduldige, door eigen veêrkracht zich allengs weder opligtende vrouwelijke gemoed.

Als Suse in smaadredenen losbarstte tegen den verwoester van haar geluk, — als mevrouw Vinkland haar zocht te troosten met het denkbeeld, dat hij harer nooit waardig was geweest, zeide zij: — o neen! lieve mevrouw! beste Suse! doet dat niet! Ik weet het wel, gij meent het goed met mij, ik misken uwe bedoelingen niet, maar gelooft niet, dat ik mij kan troosten met de gedachte, dat hij slecht is. Ik moest nooit van hem gehouden hebben. als ik thans geen diep medelijden met hem gevoelde, juist omdat hij niet goed is. . . . . hij is veel ongelukkiger dan ik, want hij is schuldig en mist daardoor den troost, die mij overbleef, het geloof aan de liefde van Hem, die ons levenslot bestuurt. . . .

Als hare vrolijke vriendin, thans even stil en treurende als het voorwerp van haar innig mededoogen, met Willemine op hare kamer was of bij gunstig weder met haar wandelde en zich zelve geweld aan deed, om over iets anders te spreken, gaf zij toe, liet zij zich met haar in andere gesprekken in; maar als van zelf het *discours* terugkwam op het onderwerp, dat beiden vervulde, was het niet zij, maar Suse wier gemoed het hevigst was aangedaan. — O! — zeide bij zulke gelegenheden het geduldige meisje — wat ben ik blijde, dat ik eene godsdienstige moeder heb gehad. Wat heb ik onnoemelijk veel aan haar te danken, die mij leerde, het leven uit een hóóger oogpunt te beschouwen. Het is of mijn geheugen scherper is geworden, sedert ik ongelukkig ben. Oneindig veel meer dan vroeger, herinner ik mij nu, wat die beste vrouw zoo dikwijls met mij besprak. Zij was zelve niet gelukkig! — Ook heeft zij het wel geweten, dat zij mij onverzorgd achter moest laten, als er vóór haren dood, op de eene of andere wijze, geene verandering kwam. Nu eerst begrijp ik het, waarom zij zoo vaak zoo hoog ernstig jegens mij was en mij leerde, God als mijnen Vader, Jezus als mijn' besten vriend te beschouwen. Nu eerst gevoel ik het, wat ik aan haar ben verpligt; want juist die gedachte houdt mij staande. Ik zeg niet meer het *zal* wel goed zijn, zoo als het is, o neen! het *is* goed wát ons ook overkomt. Ik was ook al te veel aan dien man gehecht, ik liefde al te veel voor hem, ja voor hem alleen — — buiten hem vergat ik alles, zelfs mijne moeder — nu wordt het weder beter, nu denk ik weêr veel meer aan haar, en aan zoo veel nog, dat wij alleen tot onze schade en schande vergeten. . . .

George, die dit alles van zijne zuster hoorde, wachtte zich wel, om in hare tegenwoordigheid over den „ellendeling" te spreken en zijne verontwaardiging lucht te geven. Eerst luisterend alleen, als zij allen bij elkander waren, en het gesprek nam eene ernstige wending, begon hij allengs er zich in te mengen, want ook hij had van zijne mama goede beginselen overgenomen. Ook hij was niet vreemd van die denkbeelden en gewaarwordingen, die bij jonge menschen dikwijls zoo weinig worden geteld; maar zij lagen nog onontwikkeld op den bodem zijner ziel, zij hadden tot nu toe nog te weinig haren invloed uitgeoefend op zijn hart. In het leven had hij nog zoo bepaald geene behoefte aan godsdienst gevoeld, zelfs toen hij ongelukkig zich waande, door teleurgestelde liefde, had hij niet zóó hoog zijne toevlugt gezocht. Thans, nu hij zijne moeder met hare beklagenswaardige vriendin en ook met zijne lieve zuster, er over hoorde spreken; thans, nu hij begon te begrijpen, dat de veêrkracht van het meisje om zich langzamerhand weden op te rigten van den slag, die haar zoo meêdoogenloos was toegebragt, juist in hare innige en ongekunstelde godsvrucht bestond; — thans begon ook hij beter te beseffen, dat de mensch nooit ongelukkig kan worden genoemd, in wiens hart nog iets beters huisvest, dan algemeene begrippen van gepast en ongepast, eervol en schandelijk, deugd en ondeugd.

Is het te verwonderen, dat hij er langs hoe meer tegen op zag, om dezen kring te verlaten, en naar B** terug te keeren? Is het te verwonderen, dat zijne genegenheid voor Willemine, liefde geworden, zich met de hoop op hare wederliefde begon te voeden, sedert het losscheuren van den band, die haar met Van Galen verbond? Hij was echter veel te kiesch, haar daarvan iets te laten blijken; hij begreep tevens te goed, dat zij geen meisje was, wier hart zoo spoedig voor eene andere liefde toegankelijk zoude zijn — wijfelde hij niet zelf nog nu en dan in hetgeen hij voor haar en voor Jeannette gevoelde? — De gedachte dat zij uit *dépit* het aanzoek van een' ander zoude aannemen, nu zij zich in den eene had bedrogen, kwam in het geheel niet in hem op.

Ongaarne verwijderde hij zich daarom van de stille woning, waarin hij zooveel goeds had ondervonden, zooveel liefs achterlaten moest, maar hij was soldaat — een denkbeeld dat reeds lang het bekoorlijke der nieuwheid had verloren, — zijn verloftijd liep ten einde, zijn verzoek om verlenging was afgeslagen, twee andere officieren zijner compagnie wachtten slechts op zijne terugkomst, om op hunne beurt te vertrekken.

V.

— Ha! Dat is heerlijk! — riep Van Gennep, toen George, die 's vonds laat te B** was aangekomen, den volgenden morgen reeds

bliksem is getroffen geworden, zoodat dezelve niet meer als sein kan dienen, zijnde voorloopig eene bamboezen vlaggestok daarvoor in de plaats gesteld.

De zeevarenden, welke gewoon zijn de van den hier bedoelden vlaggestok wapperende vlag, als sein of verkenningsteeken te raadplegen, zullen wel doen op deze bekendmaking te letten.

— Wij vernemen dat de Chinezen *The Tiam* en *Liem Kisoei*, gedetineerden in de gevangenis te *Modjokerto*, voor een onbepaalden tijd zijn verbannen naar *Ternate* en *Banda*. Vroeger stonden zij ter zake van misdrijf te regt, doch waren door de regtbank van ommegang vrijgesproken wegens gebrek aan voldoende bewijzen.

ADVERTENTIEN.

VERKOOP OP REGTERLIJK GEZAG.

In den loop der maand *Mei* aanstaande, de nader te bepalen, zal door den Vendu-meester dezer stede, ten overstaan eener kommissie uit den Landraad alhier, bij wege van Executie worden verkocht, het ACHTSTE AANDEEL in een zeker ERF met het daarop staande steenen met pannen gedekt HUIS, met verdieping en bijgebouwen, staande en gelegen in de Kampoong *Baroe* alhier, Blok No. 31, bij de verponding geregistreerd onder No. 508, toebehoorende aan de Arabische vrouw FATIEMAH BINTIE SALI BIN MOHAMAT BILJOEN.

SOERABAYA, *De gewone Deurwaarder bij*
26 *April* 1858. *den Landraad*,
(117) J. J. DINSBACH.

VAN PARIJS ONTVANGEN.

Elegante **DAMES** en **KINDERHOEDEN**, fraaije **KINDER MUTSJES**, gecouleurde en zwarte **MANTILLEN**, **BRUIDSKLEEDEN**, **KRANSEN** en **SLUIJERS**, **ECHARPES**, **CHEMISETTEN**, geborduurde **MOUWEN**, **ZAKDOEKEN**, **BERTHA'S** enz., prachtige **COIFFURES**, **TOURS DE GANTS**, **PARASOLS** en **MARQUISES**, gegarneerd met kant, zijden en fil d'Ecosse **HANDSCHOENEN** in alle kleuren, **DAMES KOUSEN** en meer diverse keurige uitgezochte **DAMES ARTIKELEN**; alles naar den laatsten smaak.

ZIJDEN FLUWEEL in kleuren à f 7.— per el.

(120) MARTENS.

LEES HIER.

TE KOOP een half aandeel in een Suikerfabriek te *Passoeroean*, te bevragen bij
(113) H. CALICHER, qq.

In een alhier gevestigd HANDELHUIS wordt verlangd iemand bekend met het boekhouden, de Nederduitsche, Fransche en Engelsche talen; salaris naar bekwaamheden. Adres met franco brieven onder L. B. bij den uitgever dezes. (121)

ALLEMANSGADING.

OP NIEUW
BOTER aangebragt per DE SAGITTA.
(122) DEELEMAN.

PER SAGITTA HEDEN ONTVANGEN.

Versch SELTZER WATER op halve kruiken, BIER, GEDROOGDE VRUCHTEN, blikken GROENTEN, en VLEESCH, als OSSEN en KALFS SCHIJVEN, ROLLADES, HUTSPOT, enz. SARDEINTJES, BANKET en SUIKERWERK.

WATER- en geslepen LIKEUR GLAZEN.

Puike BOTER en KAAS, enz.

3 *Mei* 1858. (121) E. MARTENS.

De ondergeteekende heeft zijne *Toko* en *Boekdrukkerij* verplaatst naast de Toko van den heer *Bechade*, aan de rivier, in het huis laatst geoccupeerd door de firma KARTHAUS & Co.

(120) E. FUHRI.

Bij den ondergeteekende, boekverkooper en boekdrukker alhier, zijn verkrijgbaar de ondervolgende werken:

De werking en uitkomst der electrische Biologie. f 1.—
H. DE BRUIJN. *Bijdragen tot de kennis der bouwkunde in Nederl. Indië.* Met platen in portefeuille. „ 15.—
C. F. PLATTNER. *Scheikundig onderzoek met de blaaspijp.* Door P. J. KIPP. Met houtsneêplaten. „ 15.—
P. WEILAND. *Beknopt Nederduitsch woordenboek.* 5 dln. „ 22.—
IDEM. *Nederduitsche spraakkunst.* Nieuwe druk. „ 6.—
J. BRIGGS. *De tegenwoordige grondbelasting in Indië, enz.* Door Mr. A. A. VAN VLOTEN. „ 6.—
C. DELAUNAIJ. *Allereerste gronden der practische en theorethische mechanica.* Door F. A. T. DELPRAT. 2 dln. Afl. 1—3. Per afl. „ 1.—
Beknopte handleiding tot het vetmesten van dieren. „ 2.—
H. J. LION. *Analijse der cijfers en beschouwingen, voorkomende in het werk:* „ De vermeerdering van Java's bevolking, enz. door Dr. BOSCH." „ 3.—
J. J. VON LITTROW en J. G. SOMMER. *Tafereel van het heelal.* 4 dln. Ing. „ 28.—
J. G. SOMMER. *Verkort tafereel van het heelal.* Ing. „ 5.—
Leven van Willem den eersten, prins van Oranje. Met 130 vignetten. Ing. „ 15.—
JACOB CATS. *Dichterlijke werken.* 2 dln. „ 20.—
W. J. VAN ZEGGELEN en A. ISING. *Vliegende bladen vol prenten.* „ 3.—
De vriend van kleine en groote kinderen, Nieuw A B boek. Met vele plaatjes. „ 3.—
Album van schilder- en teekenkunst. 25 fraaije platen ingebonden. „ 6.—
Idem. 50 fraaije platen ingebonden. „ 9.—
Kaart van den Nederl. Indischen Archipel. Met eene Mémoire analytique. Door *van Derfelden von Hinderstein.* Op linnen geplakt en met rllen. „ 50.—
STIELER'S *handatlas.* Met 13 kaarten. „ 25.—
De kinder-courant. De jaarg. per scheepsgelegenheid. „ 6.—
Idem. Per mail. „ 15.—
Lees-muzeum. Uitgezochte verzameling der nieuwste voortbrengselen van buitenlandsche letterkunde. Door C. M. MENSING. Per jaargang. „ 16.—
Idem. Per mail. „ 30.—
DR. F. STEGER. *Vijf en dertig jaren.* 1815—1850. Een overzigt van de nieuwste geschiedenis. Door J. OUDIJK VAN PUTTEN. 2 dln. Ing. „ 10.—
B. T. LUBLINK WEDDIK. *De binnenkamer van een' kruidenier.* Oorspronkelijke schetsen en tafereelen. Ingebonden. „ 5.—
CH. SEALSFIELD. *Nathan, de Squattor-regulator, of de eerste Amerikaan in Texas.* 2 dln. Ingeb. „ 8.—
Mr. C. THEMMEN. *Handboek voor burgers en kooplieden.* 4e druk. „ 3.—
W. VAN LINGEN. *Recueil de mots et d'expressions familières.* 2e éd. „ 3.—
T. S. WILLIAMS. *Engelsch-Nederduitsche Gesprekken.* Door *Bomhoff.* 4e druk. „ 3.—
Geschiedenis van Baron Sakendher. Een Javaansch verhaal in de Javaansche taal. „ 2.—
W. ANDERSON. *Voorbeelden van koopmans brievenstijl.* (Anderson's Mercantile correspondance.) Door E. TAYLOR. „ 3.—
VUILLEMAIN. *Carte planisphère illustrée.* Op linnen geplakt met rollen. „ 25.—
VAN DE VELDE. *Kaart van Java.* Met de aanteekeningen, op linnen geplakt en met rollen. „ 25.—
L'ABBÉ G. DARBAY. *Les femmes de la Bible.* Ouvrage illustré. „ 35.—
LINDLEY MURRAY. *Engelsche spraakkunst.* Door AGRON. 5de druk. „ 3.—
(97) E. FUHRI.

Beproefde methode, om talentvolle kinderen van het leven te berooven.

(Overgenomen.)

Eene veeljarige ondervinding heeft mij geleerd, dat door eene onverstandige opvoeding menig kind in den bloei zijner jeugd van zijne levenskrachten wordt beroofd en grafwaarts gevoerd. Juist niet alleen ten gevolge van eene (men zou haast zeggen systematische) vertroeteling, die menig kind van het begin zijner geboorte omtreut kleeding, voedsel, beweging, het genot van frissche lucht enz., moet verduren, maar bovenal ook door ontijdige en geforceerde pogingen die vele ouders en onderwijzers in 't werk stellen, om den geest van hetzelve te ontwikkelen en zijn hoofd op te vullen met velerlei kundigheden, zonder op de hoogst belangrijke eischen van het ligchaam, in zijne ontwikkelings periode acht te geven, en het verband tusschen ziel en ligchaam te eerbiedigen. Die dwaze handelingen zijn, helaas! veelvuldig. Wegens eene onvergeefelijke onkunde in de opvoeding worden ze dikwijls niet eens door vele ouders opgemerkt, en meermalen wordt een vroegere dood aan den heiligen wil van den Almagtige toegeschreven, alsof Hij lust had in den dood der kinderen; doch kundige geneesheeren en scherpziende opvoeders getuigen het, dat de wijze van opvoeden, die door sommige ouders en onderwijzers wordt gevolgd, vooral bij scrofuleuze kinderen, geene andere gevolgen kan opleveren.

Onder het opschrift als boven, levert een bekwaam Amerikaansch Arts, in een tijdschrift, eenige merkwaardige waarschuwingen, die wij ouders en onderwijzers niet willen onthouden, omdat zij ernstige waarheden bevatten.

„ De lezer," zoo vangt hij aan, „moge vrij over het bovenschrift bedenkelijk het hoofd schudden. Wat het ombrengen van talentvolle kinderen betreft, deze gevallen zijn niet zoo zeldzaam, als sommigen welligt gelooven; zij nemen dagelijks zelfs toe, ofschoon dit over 't algemeen niet door de ouders wordt opgemerkt. En dan loopen *scrofuleuse* kinderen het eerst gevaar, slagtoffers van de onkunde en onnadenkendheid der ouders te worden. — Zulke kinderen hebben gewoonlijk een groot hoofd, daarentegen teedere en kleine ledematen. Meermalen treft men er ook ook aan die lang, mager, zwak, en bovendien zeer zenuwachtig zijn. Het hersengestel van zoodanige kinderen is veel vroeger werkzaam, dan van andere kinderen, en hunne verstandelijke ontwikkeling neemt ook veel sneller toe. Zij zijn vroeger rijp dan andere kinderen van hunne jaren, en ijdele ouders en onderwijzers, die nu in het jeudige wezen een toekomstig *genie* voorspellen, zoeken al het mogelijke te doen, om deze ziekelijke gestelheid der hersenzenuwen tot eene ongeneeslijke hoogte te brengen, in plaats van te zorgen, dat de geestelijke werkzaamheid onderdrukt, en de spierkracht daarentegen door gymnastische oefeningen met nauwgezetheid worde ontwikkeld.

Gewoonlijk — de ondervinding leert het dagelijks — wordt het geheugen van zulke patiënten reeds in de eerste jaren, door het leeren van kleine versjes en de beginselen der leeskunst, in voortdurende werking gebragt en gehouden en men zendt hen zoo spoedig mogelijk naar school, al ware het dan ook om meer rust in huis te hebben, terwijl niet zelden schijnbaar minder bevoorregte kinderen naar den geest, maar ligchamelijk krachtiger dan gene, den tijd te huis ledig doorbrengen, zonder verstandelijke werkzaamheid.

Indien de ouders niet willens blind zijn en eenigermate nadenken, dan moeten zij zulk eene verkeerde wijze van opvoeden eindelijk wel inzien, want de gevolgen blijven niet lang achter, daar het vroegrijpe kind van lieverlede ook zijne uiterlijke gezondheid verliest, terwijl de geestkrachten mede langzamerhand beginnen te verzwakken en haar overwigt verliezen, zoodat het arme kind weldra ver beneden die kinderen blijft, die gezond naar ziel en ligchaam zijn.

vroegtijdig zijne kamer binnentrad. — Wat ben ik blij dat gij er eindelijk weêr zijt! Hoe jammer, dat gij niet hier waart, wij hadden u zeker commissaris gemaakt, de majoor en ik zijn met de hoofddirectie belast, o 't zal eene overheerlijke partij zijn!...... Maar daarover straks. Vertel mij eens eerst hoe het u gaat? Kom aan! Gij zijt er niet op vermagerd, gij waart ôok niet gek genoeg over die malle historie te gaan zitten kniezen! Hoe hebt gij mama en de zoete zusjes verlaten? — Bij deze laatste woorden keek hij den ander aan, als of hij zeggen wilde, hoe staat gij met de eene?

— Als gij uitgebabbeld hebt, zal ik u antwoorden. 't Is als of gij mij terstond in een' vloed van woorden wilt verstikken

— Alwel! Alwel! Ga zitten mannetje, laat ik u een kop thee geven, en vertel op uw gemak, wat gij op het hart hebt. Gij kijkt zoo sip, als een meisje dat op de alarmbank zit.

— En wat zoude ik te vertellen hebben? Ik heb de mijnen in volmaakten welstand verlaten en kan niet zeggen, dat ik geweldig in mijn schik ben met weder hier te zijn. L** en P** gaan beiden met verlof; dus dat zal dienen geven, eeuwig en erfelijk de week!

— Ik moet zoo dadelijk naar het *bureau*, gij gaat zeker mede, of hebt gij u al gemeld?

— Dat is van daag nog tijd genoeg. Om twaalf ure is eerst mijn verlof uit, tot zoo lang ben ik vrij en wil van niets weten. Geen mensch heeft mij nog gezien, gij zijt de eerste. Maar kerel! Wat is dat beroerd, van zulke lieve menschen te moeten afscheid nemen, en wie weet voor hoe lang!

— Ha! Ha! Ik merk het al. Mijnheer heeft daar ginds een' tegenzin gekregen tegen de dienst, misschien wel zijn hartje zich voor de tweede maal laten ontfutselen. Nu, naar alles wat gij mij hebt geschreven, hebt gij thans beter uit uwe oogen gekeken, want ik blijf er bij, Jeannette is een mal wicht. Van avond is 't concert, gij moet vooral komen, dan zult gij mij eens in mijne kracht met haar zien. Ja! Kijk maar niet zoo bits! Als gij gewed hadt, ik had de *pari* met glans gewonnen. Waarachtig gij hadt u lelijk verkeken op die meid. Binnen een half jaar, binnen eene halve week, had zij u onder de pantoffel, zelfs al in uw *engagement.* Zij verstaat het kommanderen even goed als papa, en om mij op de proef te stellen, laat zij mij soms loopen en draven als een *ordonnans.* Zij meent slim te zijn en houdt zich soms als of zij niets van al mijne liefde gelooft, speelt de preutsche, slaat met een ander op, maar *o! le soir en cachette.* ..., 't Is koddig zoo verweerd *coquet* als zij is! Haast zoude ik zelf nog *dupe* worden, maar overmorgen is 't uit, dan geef ik haar over aan hare eigene *meditatiën* over gebroken harten en verijdelde wenschen.

— En ik moet bij die aardigheid *assisteren?* Ik moet het aanzien, hoe lief gij zamen zijt, en vervolgens, hoe gij haar *brutaliseert*, of wat hebt gij voor?

— Wacht maar, kom maar op 't concert, dan zult gij zien of ik gebluft heb of niet. Overmorgen — *ah! c'est autre chose*, dat is mijn geheim.

Dien avond op het concert was Otto de schaduw van Jeannette. Hij wist haar zóóveel aardigs in te fluisteren, dat zij voor niemand oogen of ooren had dan voor hem; zelfs Van Galen moest op nieuw in de overtuiging worden versterkt, dat hij oneindig veel lager bij haar aangeschreven stond, dan de adjudant. George, die hen bespiodde, zag, hoe hij te vergeefs beproefde een gesprek met haar aan te knoopen en telkens met een spijtig gezigt afdroop. Hij moest bekennen, het had al den schijn, niet alleen dat zij het eens zamen waren, maar reeds lang *geëngageerd.* In de pauze bragt Van Gennep haar naar een ander gedeelte der zaal, en ieder had zijne attentie op het schoone paar, dat daar zoo dartel, zoo fier op elkanders gunst, henen stapte, en door de *foule* drong als of de buitenwereld voor hen niet bestond.

— Die Van Gennep is een gelukskind — zeide de een. — Ik weet niet, wat hij aan die *gerafineerde coquette* heeft — eene andere (de moeder der zeven dochters). — Wie hier *dupe* is, zal de tijd leeren — mompelde een derde, die meende verder te zien, dan zijn neus lang was. George begreep, dat het Jeannette moest zijn — indien namelijk Otto bij zijn eerste plan bleef, — want hij meende aan haar te kunnen bespeuren, dat het veel meer dan behaagzucht was, wat haar oog deed schitteren en den glimlach om hare lippen tooverde, als de forsche, maar regelmatig gebouwde, kroeskop haar iets influisterde. Aan de deernis, die hij met haar gevoelde, bemerkte hij, dat zijne eerste liefde nog niet geheel was uitgebluscht, niettegenstaande hij sedert zijne kennismaking met Willemine geheel anders over haar dacht.

(Vervolg hierna.)

Den geneesheeren komen zulke gevallen van morele kindermoorden al te dikwijls voor. Ja, de gevaarlijke vormen van scrofuleuse ziekten onder de kinderen komen bijna zonder uitzondering voort uit genoemde bron. Zeer dikwijls is deze wijze van opvoeden de voornaamste hinderpaal, die de pogingen van de geneesheeren tot herstelling van deze vreeselijke ziekte doet mislukken, en dit is de reden, dat vijf- en zesjarige kinderen (ook wel van meerdere jaren) van te vroege geestelijke ontwikkeling langzaam verwelken en eindelijk onder het kwaad bezwijken, terwijl minder begaafde kinderen met gemak van de gevolgen der ziekte bevrijd kunnen worden. — Een algemeen verschijnsel is het, dat die zoogenoemde wonderkinderen, tijdens deze ziekte, eene groote neiging tot boeken en verstandelijk werkzaamheden hebben, en dwaze ouders, zeer verrukt zijnde over deze vroegrijpheid van den geest, die eenvoudig het gevolg is dat een enkel orgaan, op kosten van dit geheele organismus, ziekelijk ontwikkeld is geworden, die neiging nog opwekken.

Zonder twijfel draagt de onbekendheid met het gevaar het meeste bij tot deze verkeerde wijze van handelen, en het is hierom hoogst noodzakelijk, ouders en onderwijzers, waar het pas geeft, te waarschuwen voor deze gevaarlijke vroegrijpheid.

Wij verfoeijen het gebruik bij zekere onbeschaafde volksstammen, de kreupel geboren kinderen te dooden, en zouden het niet veroordeelen, dat te midden onzer beschaafde staten, ziekelijk vroeg ontwikkelde kinderen in eene trekkas geplaatst worden, ten einde ze systematisch ter dood te brengen?

Wie zijne kinderen bemint, ze gezond en in het leven wenscht te houden, schrikke bij ieder teeken van vroegrijpheid van den geest, en in plaats van ze aan eene broeikaskweekerij te onderwerpen, rigte men het zoo in, dat zij dagelijks, tot hun zevende en achtste jaar, bezig gehouden worden met zoodanig ligchaamsoefeningen, die de spierkracht systematisch versterken en de gezondheid krachtig helpen bevorderen. Men vreeze niet te laat te komen. De verstandelijk ontwikkeling gaat op dezen ouderdom met reuzenschreden voorwaarts en overvleugelt weldra, wanneer het kind aan een bekwaam opvoeder wordt toevertrouwd, zelfs den geest van vroegrijpe kinderen in korten tijd.

(Vervolg hierna.)

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING,

Vrijdag den 6den Mei 1853.

Voor de woning van den 1ste deurwaarder bij den Raad van Justitie alhier, van Meubelaire Goederen, Goud en Zilverwerken, allen zonder reserve.

Dingsdag den 9den Mei 1853.

Voor de toko van den heer C. Dean, in de stad, van diverse Toko-en andere Goederen.

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

27 April. W. G. Boermeester, van Toeloong Agoong; F. D. Granpre Molière, van Batavia; H. Frivez, van Ngawie; K. Buwalda, van Probolingo.— 29 April. C. F. Knefel, van Modjokerto; E. P. Pohl en J. Fruneaux, beide van Pasoeroean.— 30 April. D. van der Sluijs en J. M. Scott, beide van Bodjonegoro.— 2 Mei. J. G. Wilson, en E. C. Hofland, allen van Pasoeroean; L. Flissinger, van Modjokerto.— 3 Mei J. F. E Dinsbach en J. W Kroon, beide van Samarang; Wed. Reep, van Poerworedjo; E. R, P. Umbgrove, R. MacLeau, W. Condoo allen van Bezoekie; H. Boeke, van Toeban.

HOTEL MONTOFT.

29 April. E. Pohl, van Pasoeroean; J. W. Scott en D. van der Sluijs, van Bodjonegoro; 2 Mei. van Leeuwen, van Samarang; H. Boeken, van Toeban.

MARINE HOTEL.

26 April. Beckman en Beerekamp, beide van Samarang; Aiton, van Batavia; 28 April. Thichelman, van de reede; 29 April. Werner Schmit van Madura.

VERTROKKEN.

27 April. H. Fievez en Oostziek, beiden naar Ngawie terug; C. Vlissinger, naar Pasoeroean.— 28 April S. L. W. van der Elst, naar Probolingo terug; Wed. S. M. Viane, geb. Volt, naar Kediri terug.— 29 April C. T. Kneevel, naar Sedaijoe over Grissee; J. Fruneaux en J. G. Wilson, beiden naar Pasoeroean terug; J. F. J. Karthaus, naar Malang; D. de Looper en W. van Sioom, beiden naar Pasoeroean.— 30 April. M. C. Polack, naar Banjoewangie; D. van der Sluijs en J. M. Scott, beiden naar Bodjonegoro terug; Lod. Saurman, naar Probolingo; E. P. Pohl, naar Pasoeroean.— 2 Mei. J. G. Wilson, naar Bodjonegoro.— 3 Mei. J. F. E. Dinsbach, huishoudster van Kroon en J. W. Kroon, allen naar Sumanap; S. S. de Vries, naar Modjokerto.— 27 April J. C. Neijndorff, naar Rembang.— 28 April. F. C. van Leeuwen, naar Probolingo; G. Ticheman, naar Ngawie; H. L. Vernhout, Madioen.— 29 April. J. van der Donk en J. G. Wilson, beiden naar Pasoeroean; Mevr. A. E. Heijligers, gez. Sevening, beiden naar Samarang.— 30 April. Jan Bakel, John Thampoan, en John Marsch matrozen van het verongelukte schip *Secret.*

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

BEVALLEN.

L. H. C. Suermondt, Grandisson, D. Batavia 22 April.

OVERLEDEN.

C. W. Chun, Diering, 34 j. Bidara Tjina 23 April.— P. J. de Groot, 41 j. Samarang 26 April.— C. F. Koot, 11 m. Melierip 12 April.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder*	*Van*
April	26	Nederl. Ind.	stoomschip Langen Lamongan.	Pa Sariema.	Probolingo.
"	—	" "	" Banda.	F. A. B. Hugenholtz.	Batavia.
"	—	Engelsche	Jacatra.	Th. Aiton.	"
Mei	1	Nederl. Ind.	Sagitta.	T. D. Leeuwen.	"
"	—	" "	Arrif Banjermaas.	Mohamat Arifs.	Banjermassing.
"	2	" "	Adraakkool Haer.	Koesnen.	"
"	—	" "	Balheer.	Mohamat Arip.	Batavia.
"	—	" "	Hoseeng.	Pa Besik.	Banjoewangie.
"	—	" "	Sagaffie.	Sech Salim b. Abd. Rachm. Drahim.	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
April	29	Nederl. Ind.	stoomschip Langen Lamongan.	Pa Sariema.	Probolingo.
"	30	Nederl.	Hendrika.	P. Admiraal.	Batv. over Pasoer.
Mei	1	Nederl. Ind.	stoomschip Ambon.	K. W. E. Bergner.	Batavia.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederl. Ind.	Kiatlie.	Tan Kiantien.	Balie.	The Gotjoe.
" "	Almansoor Sarie.	Mohamat Seman.	Banjermassing.	Gezagvoerder
" "	Bientang Anam.	Tjoa Boentjaij.	Macasser.	"
" "	Fathal Haer.	Sech Oemar Baradoan.	Singapore en China	"
" "	Hoksoen.	Liem Lieptjoen.	" viâ Muntok.	"
Engelsche	Jacatra.	Aiton.	Nederland.	Adam & Co.
Nederl.	Mercurius.	Veeneman.	"	Fraser Eaton & Co.
Nederl. Ind.	Fadjul Moelook.	Sech Abdul Rachman.	Cheribon viâ Sum.	Gezagvoerder.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Langen Lamongan*, de heer Buwalda en echtg., 4 Chinezen en 3 Arabieren.— Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda*, de heeren Moliére, Berekamp, Beckman, Z. M. troepen en bannelingen, Arabieren en Chinezen.— Met de Ned. Ind. bark *Sagitta*, de heer Carlier, officier van de administratie der marine.— Met de Ned. Ind. bark *Arrif Banjermaas*, de heer Bodeen.— Met de Ned. Ind. bark *Sagaffi*, 22 Inlanders.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Ambon*, de heeren J. Bakel, J. Thompson, J. Marsch, W. Hower, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtkorvet Nehalenia; Z. M. stoomschip Borneo, Advies brik Pijlades, schoener Dolfijn, transportschip Merwede; stoomschip Hekla; Z. M. schoener Banka, 's Gouv. schoener Haai; het Ned. schip Wadie Atool Rachman en Alfulk; de Ned. barken Salma Shat Elvrat, Assad Dulla! Hoksoen, Urania, Merkurius, Almassoor Sarie, Kim Tranhoat, Fathal Haer, Jenoer, Bintang Anam, Fadjil Moelook, Solo; de Ned. schoeners Fathal Rachman thans hern. Selaparang, de Ark, Hapsing, Tiam Haplie, Anna Johanna. Hokthy en Hiatly.

BANJOEWANGIE.

AANGEKOMEN.

28 April. het Ned. schip *Carolina*, gezagv. A. A. Graswinckel, van Tjilatjap.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Het Ned. Schip Carolina.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

25 April. de Ned. Ind. schoener *Koempool Maas*, gezagv. Kamaloedin, van Soerabaya.

28 April. Z. M. stoomschip *Merapie*, gezagv. luit. ter zee 1e kl. Muller, van Kangeang.

30 April. de Ned. Ind. bark *Camba Toorida*, gezagv. Said Hassim Allhabassij, van Soerabaya.

1 Mei. de Ned. Ind. bark *Carolina*, gezagv. A. A. Graswinckel, van Tjilatjap, passagiers J. C. Pieplenbosch, en zoon.

VERTROKKEN.

29 April. de Ned. Ind. schoener *Sophia*, gezagv. Sindoe Djaija, naar Soerabaya, passagiers W. F. Lans.

30 April. de Ned. Ind. schoener *Mifrijool Moelook*, gezagv. Brase, naar Soerabaya, passagiers Majoor W. Lammereë en echtgenoot en mevrouw Van den Broek.

2 Mei. Z. M. stoomschip *Merapie*, luit. ter zee 1e kl. Muller, naar Batavia.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De Ned. Barken Bacht Mastora, Camba Toorida, Carolina, Schoener Koempool Maas, Indram Eljoesoor, Sie Damar, Maria, Sumanap, en Vorstelijk Genoegen.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van 26 April tot en met 2 Mei 1853.

AANVOER.

Van Macassar per de Ned. stoomboot *Ambon*, gezagv. Bergner, agent Cores de Vries.

840 st. zilveren sp. matten, Said Oemar Aldjarob.

Van Samarang viâ Rembang per de Ned. Ind. bark *Kiem Tian Hoat*, gezagv. Oei Pikwaij, agent Gezagvoerder.

169 st. 2½ guldens stukken, 895 st. zilveren sp. matten, 118 st. 1½ guldens stukken, 16 kn. chn. voetzoekers, 575 st. zilveren sp. matten, $100\frac{43}{100}$ pic. koffij, Order.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Tadjul Moelook*, gezagv. Sech Abdul Rachman bin Osman, agent Gezagvoerder.

6 kn. prints, 3 kn. broeken stof, 17 kn. prints, Ruijl Cramer & Co.; 21 kn. manufacturen, Ruijl Cramer & Co.; 20 kn. en bn. wit katoen, 1 kt. jaconets, 1 kt. beddetijk, Kervel & Co.; 48 staven ijzer, Major Matzen & Co.; 695 vloersteenen, Order; 7 kn. gedr. katoen, Fraser Eaton & Co.; 2 kn. manufacturen, Ruijl Cramer & Co.; 48 kn. en bn. lijnwaden, Hoekstra Gijsing & Co.; 2 kn. pennen, Thomas; 140 krandjs. aardewerk, 350 st. vloersteenen, Adam & Co.; 6 kn. boeken, 1 palanquin wagen, 550 pn. zeep, 1 kt. saroongs, 1 kt. gev. katoen, 2 water vaten, 2 kn. schilderijen, 1 kt. pendulen, 1 kt. stolpen, 2 kn. gedr. katoen, 1 pakje monster, 3 kn. meubelen, 1 kt. manufacturen, Ruijl Cramer & Co.; 100 kn. wijn, Kervel & Co.; 3 stukken, 2 knapen, 3 stukken, 2 speeltafels, 2 stukken, 1 buffet, 1 tafel, 13 stukken, 12 stoelen, 6 stoelen, 2 tampaijangs, 1 ijskist, Cores de Vries; 25 kn. champagne, Karthaus; 7 kn. en bn. wit katoen. 1 baal gedr. katoen, Kervel & Co.; 14 kn. lijnwaden, 3 kettings, 17 ankers, 6 kn. koopmanschappen, 1 kt. wagen passementen, 25 zn. zalpeter, 67 mn. aardewerk, 1 kt. monster aardewerk, 2970 st. vloersteenen, Hoekstra Gijsing & Co.; 90 kn. sla olie, Kervel & Co.; 3620 st. vloersteenen, 4 kn. saroongs, 1 kt. lampen, Order; 5 kn. divers, 1 kt. wijn, 4 kn. lieqeur, 8 mn. seltzerwater, 3 vn. gestekorrel, Thomas; 3 kn. en 1 pak ijzeren spijkers 15 pic., 3 pn. bladkoper 5 pic., Order; 1 ijzeren kan, 100 rollen vilt, 10 vn. koolteer, 2 vn. spijkers, Adam & Co.; 5000 st. sp. matten, 2 ps. monster lijnwaden, Order; 1 kt. glaswerk, Karthaus; 1 stel bendij-tuig, Order; 40 kn. wijn, 2 pn. chn. houtwerken, 2 ijzeren kisten, Granpré Moliere & Co.

Van Samarang per de Ind. bark *Bientang Anem*, gezagv. Tjoa Boentjaij, agent Gezagvoerder.

10 kn. voetzoekers, 28 kn. thee, 20 vn. wijn, 20 kn. voetzoekers, en eenige chn. goederen, kramerijen en kleinigheden, Order.

Van Batavia per de Ned. stoomboot *Banda*, gezagv. Hugenholtz, agent Cores de Vries.

17 kn. gedr. katoen, 4 bn. drills, Adam & Co.; 10 kn. madapollams, 1 rol kaarten, 1 kt. manufacturen, 1 kt. modewaren, B. J. van Eck & Co.; 6010 st. sp. matten, Order; 7 pic. was, 1 kt. mouslinnen, Order; 10 vn. patjols, B. J. van Eck & Co.; 18 kn. manufacturen, Fraser Eaton & Co.; 1 pak juwelen, N. H. M.

UITVOER.

Naar Batavia per de Ned. stoomboot *Ambon*, gezagv. K. W. E. Bergner.

1 kt. Jav. bat. hoofddoeken, 18,000 st. Jav sigaren, 1 kt. Jav. saroong, Sech Farik bin Abdul Rachman.

Naar Timor Koepang per het Ned. schip *Alfulk*, gezagv. Sech Abdul Kader Baradja.

300 pic. rijst, Sech Awal; 30 pic. rijst, 15 pic. suiker, 1 kt. wit katoen, Gezagvoerder; 3 kn. en bn. lijnwaden, en kat. goederen, Fraser Eaton & Co.; 2 kn. lijnwaden, Adam & Co.; 2 vn. boslemmermessen, Adam & Co.; $4\frac{67}{100}$ pic. Jav. koperwerk, 300 st. Jav. parang, ½ pic. koralen, Sech Awal, 480 pic. rijst, 30 pic. suiker, Gezagvoerder.

MARKTPRIJZEN.

Suiker N°. 16 per picol *f* 12.—
Id. " 15 " " " 11 ½.—
Id. " 14 " " " 11.—
Id. " 13 " " " 10 ½.—
Id. " 12 " " " 10.—
Koffij per picol *f* 23 à *f* 24.—
Rijst (carga) per koijang *f* 105 à *f* 110.—
Id. (witte) " " *f* 125 à *f* 130.—
Koehuiden per 100 p. à *f* 240.—
Arak per legger. *f* 45.—
Olie (Klapper) per picol *f* 16 à 20.—
Olie (Katjang). *f* 14 à *f* 16.—
Kadjang Matten. *f* 10,—
Rotting *f* 7.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Ds. Brumund, door ziekte verhinderd op te treden, zal de dienst op *Donderdag den 5den Mei* (*Hemelvaartdag*) en *Zondag den 8sten Mei* geschieden door voorlezing eener Predikatie.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag, den 8sten Mei 's morgens ten half 9 ure.